

POGOVOR

Snovanja

V vašem obdobju ste privedli tudi veliko Blaznikovih večerov. Kdo so bili gostje?

Blaznikove večere smo ponovno oživili in jih v dvanajstih letih pripravili nekaj manj kot sto. Osebnost sem se zavzemal, da pozornost namenimo tudi pomembnim loškim osebnostim. Ko se ozrem nazaj, me prevetava ponos in veselje, s kom vse smo se pogovarjali: Cvetko Kobal, dr. Bran-ko Berčič, Lojze Malovrh, Alfonz Zajec, Ivan Oman, dr. Aleksandra Kornhauser Fraser, Meri Bozovičar in mnogi drugi. Po zaslugi neumornega snemalca Jožeta Ranta z Godešiča je večina Blaznikovih večerov posnetih in dostopnih v loškem arhivu in knjižnici.

Kot rečeno, ste v vašem obdobju več pozornosti namenili tudi zadevam, ki so bile v preteklih desetletjih spregledane ali namerno zamolčane. Takšno je denimno posthumno imenovanje dr. Tineta Debeljaka za častnega člana društva ...

Ko sem po izvolitvi za predsednika prebiral gradivo o delovanju društva, sem naletel tudi na Debeljakovo knjigo Črni Kamnitnik, Loma Negra. V njegovih pismih je zaznati izjemno bolečino, ker je bil devet let ločen od žene Vere in majhnih otrok Tineta, Metke in Jožejke. V zapisih se čuti njegova izjemna navezanost, ponos, lahko rečem ljubezen do Škofje Loke, ki je po letu 1945 ni več videl. A njegova rodna Loka ga je zamolčala. Takoj sem začutil, da je treba to spremeniti. Člani društva so soglasno podprli predlog in septembra 2009 sta njegovi hčerki Metka in Jožejka z radostjo v srcu sprejeli listino o imenovanju. Še danes, ko se spominjam teh dni, se mi orosijo oči in naježi koža ...

Večkrat ste potovali v Argentino in se srečevali s tamkajšnjimi Slovenci. Katera srečanja so vam ostala v posebnem spominu?

Moja želja je bila, da bi listino prevzeli vsi Debeljakovi otroci, a Tinetu zdravje ni več dopuščal dolgega potovanja. In odločil sem, da potujem v Argentino, saj sem želel skupaj srečati vse tri. Sprva sem si želel, da v Argentino potuje večja skupina Ločanov, kasneje pa sem srečal Tone-ta Rodeta, direktorja Družine, ki je pripravil obisk Slovencev v Argentini. Z ženo Mileno sva se z veseljem pridružila in želja se je uresničila. Na pepelnico sem v slovenski cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu, kjer so tudi Debeljakovi posmrtni ostanki, položil gorenjske nageljne, kupljene v Buenos

Airesu, in prižgal svečko, ki sem jo prinesel od doma. V srcu sem začutil velik mir, da sem Debeljaku lahko izkazal dolžno spoštovanje in zahvalo. Ves čas se zavedam, da so vse milosti, ki sem jih bil deležen, tudi sad njegovega duhovnega delovanja. Ob srečevanjih s Slovenci sem začutil vso razsežnost njihovega globokega odnosa do rodne zemlje, zemlje, ki jim je bila nasilno odvzeta. Njihova družjenja v slovenskih domovih so jasen odraz njihove ljubezni do Slovenije in globoke katoliške vere. Med njimi živim življenje, ki pri nas prehitro izginja, v mnogih krajih pa ga žal ni več. Slovensko tekoče govorijo četrte, pete generacije Slovencev. Skorajda čudežno, a njihovo notranje hotenje rojeva sodobnemu potrošniškemu človeku skorajda nerazumljive stvari. Z ženo sva se ravno tedaj odločala o nakupu narodne noše in odločitev je bila sprejeta že po prvih srečanjih. Po Božji milosti sem bil med njimi kar trikrat, zadnjič jeseni 2018, ko so se spominjali sedemdesete obletnice prihoda največje skupine. A kar je najpomembnejše: v njihovih besedah ni besed obtoževanja, le želja po tesnejšem sodelovanju vseh Slovencev. A več težav s tem imamo doma in čas bi bil, da to spremenimo.

Spominjam se srečanja s pisateljem in akademikom Zorkom Simčičem v Sokolskem domu 26. septembra 2012. Tega imenitnega ustvarjalca ste gotovo tudi osebno spoznali?

Da, tudi to je sad Debeljakove duhovne dediščine. Prvič sva se srečala ravno na podelitvi listine, ko se je Zorko spominjal njune sodelovanja. Vesel in ponosen sem, da se od tedaj redno srečujeva. Pisatelj in akademik Zorko Simčič je nedvomno eden največjih sinov slovenskega izseljenstva. Leta 1994 se je s svojo družino vrnil v Slovenijo, v rodne kraje. Pretresljivi so zapisi v njegovi zadnji knjigi Dohojene stopinje, ko opisuje, kako je prvi stik s Slovenijo doživela žena Minka, ki je bila rojena v Argentini.

Pred leti smo bili priča »afe-ri«, ki je nastala, ko je bila na občini zavrnjena pobuda, da se Muzejskemu društvu ob osemdesetletnici (2017) podeli nedvomno zasluženi zlati grb Občine Škofja Loka. Če se prav spominjam, so vam nekateri svetniki očitali prav to, da ste muzejsko pozornost namenili tudi dotlej zamolčanim zadevam iz novejši zgodovine?

Nepodelitev zlatega grba je jasno sporočilo, da loške politične razmere še niso take, kot bi si želeli. Ob nepodelitvi je nekdo zapisal: »S čim pa naj se ukvarja Muzejsko društvo, če ne s proučevanjem zgodovine, še posebej zamolčane in prikritke?« Seveda sem bil razočaran, predvsem zaradi vseh ljudi, ki so dolga leta delovali v društvu. Hkrati pa sem bil notranje miren, da je bila nepodelitev tako jasna, da ni bilo drugega predloga, da se bo to nedvoumno zapisalo v loško zgodovino. Izjemno sem bil vesel pokončne drže odbornikov društva, še posebej pa javnih pisem Ivana Omana, dr. Aleksandre Kornhauser Fraser in ddr. Marije Stanonik, ki so samoiniciativno izrazili svoje nestrinjanje in začudenje nad majhnostjo loških politikov.

Več pozornosti ste namenili tudi verski dediščini. Tako se je Muzejsko društvo z vami na čelu v novejšem času posvetilo tudi oživljanju loške pasijonske dediščine. Ta prizadevanja so bila nagrajena z uvrstitvijo Škofjeloškega pasijona na znameniti Unescov seznam. Je res, da ste se udeležili tudi zasedanj Unesca?

Škofjeloški pasijon je nedvomno največji loški kulturni in duhovni biser, kar jasno dokazuje tudi vpis na prestižni Unescov seznam. In kot takega ga moramo spoštovati vsi Ločani. Velika množica sodelujočih je največji garant za to. V šali sem dejal, da je bil v z vpisom na Unescov seznam Škofjeloški pasijon zaščiten pred samimi Ločani, saj se ob njegovih uprizoritvah še prevečkrat pojavljajo večini nerazumljiva vprašanja. Res je, leta 2014 sem bil na zasedanju Unesca v Parizu in decembra 2016 s kolegom Jožetom Štuklom in Jernejem Tavčarjem v Adis Abebi. Velika milost, spomini in hvaležnost za večno.

Dosežkov društva, ki ste jih poudarili, ne bi bilo brez vaših sodelavcev. Katere bi še posebej pohvalili?

Vesel sem, da poslanstvo društva uresničuje širša skupina ljudi, da delovanje ne sloni zgolj na posameznikih. Gre za skupino okrog trideset ljudi, ki delujejo v odborih in uredništvih. Ni prav, da posebej omenjam posameznike, saj vsak po svojih najboljših močeh prispeva k delovanju društva. Naše dobro delo odražajo mnogi mnogih članov, ki jih izrečejo na prireditvah ali letnih izletih društva, ki so med člani zelo priljubljeni. Res prizrčna in globoka zahvala vsem

Izdajanje Loških razgledov in drugih publikacij je ena glavnih dejavnosti Muzejskega društva Škofja Loka. / Foto: Tina Dokl

in želja, da bo tako tudi v prihodnje.

Po stroki ste ekonomist. Se je to kaj poznalo pri finančnem poslovanju društva?

Nedvomno je poznavanje računovodstva pripomoglo, da je društvo uspešno prebrodilo finančne težave in je danes finančno stabilno. Ob tem velja velika zahvala Občini Škofja Loka, občinskim svetnikom, županom Igorju Drakslerju, Mihi Ješetju in Tinetu Radinji ter vsem njihovim sodelavcem za vso finančno podporo. Občina je namreč najpomembnejši sofinancer naših publikacij. Včasih so bile med nami razlike, ki pa smo jih skozi pogovor vedno rešili v obojestransko zadovoljstvo. Vesel sem, da se župani zavedajo pomena delovanja društva za širši loški pa tudi slovenski prostor.

Loški muzej, ki je osrednja ustanova za varovanje kulturne dediščine na Loškem, je nastal iz muzejskega društva. Kakšno je sodelovanje med muzejem in društvom danes?

Osebnost bi si želel tesnejšega sodelovanja, a vzroki za to so na strani muzeja. V društvu smo vedno iskali polje srečevanja, a se je to polje včasih preveč zožilo. Za časa predsednika Petra Hawline se je celo zgodilo, da je »sin vrgel očeta čez prag«, kot se je slikovito izrazil Peter, saj je društvo praktično čez noč ostalo brez računovodske podpore s strani muzeja. Vodstvo in sodelavci muzeja se morajo zavedati, da je naše društvo ustanovilo muzej, zbiralo prve muzejske predmete, dolga leta vodilo muzej, kar mora biti osnova sodelovanja tudi v sedanjem času. Zelo sem vesel, da je bila ta povezava nedvoumno poudarjena na lanski razstavi in zborniku ob osemdesetletnici delovanja Loškega muzeja.

Dovoliva si ob sklepu še nekaj bolj zasebnih vprašanj. Doma ste z Godešiča.

Kako se izraža vaša pripadnost temu kraju?

Globoka navezanost na domači kraj se je navzven najbolj pokazala, ko sem vodil odbor za pripravo praznovanja tisočletnice Godešiča, ki smo jo praznovali leta 2006. Vaščani smo pripravili več kot šestdeset različnih prireditvev. Takratno vzdušje je čudovito zaznala in zapisala novinarka Špela Žabkar v prispevku Ponos, ki je bil objavljen v časopisu Delo. Z ženo Mileno, ginekologinjo v Škofji Loki, imava pet otrok – Martina, Emo, Vido, Veroniko in Mateja, ki zrelo in z zaupanjem vstopajo v samostojno življenje, česar sva zelo vesela.

Zaposleni ste na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani. Kakšno je vaše delo na tej ustanovi?

Na fakulteti sem od leta 2009 višji predavatelj za računovodstvo. Sem soavtor učbenikov za računovodstvo in skupaj s prijateljem dr. Markom Hočvarjem soavtor odmevne knjige Računovodstvo za managerje, ki je prvič izšla leta 1997, dopolnjena izdaja pa leta 2011. Kot gostujoči predavatelj predavam tudi na Pravni fakulteti. Za razliko od večine kolegov profesorjev imam dolgoletne izkušnje iz gospodarstva, saj sem bil 13 let zaposlen v podjetju Iskraemeco Kranj, od tega pet let kot član uprave, eno leto pa sem bil direktor računovodstva v družbi Merkur.

Boste v letih, ko ne boste več predsednik, še dejavni v loškem muzealstvu? Čemu bo veljala vaša pozornost v naslednjih letih?

Na željo Helene Janežič, kandidatke za mojo naslednico, ostajam v izvršnem odboru in veselim se, da bom tudi v prihodnje sodeloval pri uresničevanju poslanstva društva. Hvaležen sem ji, da se je odločila za to pot, na kateri ji želim obilo uspeha.

Pridružujemo se tej želji, vam pa hvala za ta oris vašega prispevka k razvoju društva.

»Na simbolni ravni je najpomembnejše posthumno imenovanje dr. Tineta Debeljaka za častnega člana društva ... S tem smo ga ponovno umestili ob bok Blaznika in Planine, treh 'podnuncev', ki so bili leta 1937 glavni nosilci ustanovitve društva.«